Telefon št. 74. *Posamna številka 10 h.*

Po pešti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 28. V Ljubljani, v ponedeljek 5. februvarja 1900. Letnik XXVIII.

Hribarjeva zveza županov.

Tržaška »Edinost« se je v soboto vsedla na sodni stol in obsodila obe slovenski stranki na Kranjskem. Liberalno - narodno stranko je obsodila zaradi njene zveze z nemškutarji in zlasti zaradi tega, ker si je ta stranka po zvezi z dr. Mraulagom pridobila simpatije celjske »Wachte«. »Edinost« je prepričana, da je to zločin proti koristim naroda slovenskega in da grešiti proti koristim naroda nikomur ni dovoljeno niti v imenu — nasprotstva do klerikalcev. S tem »Edinost« ni povedala nič druzega, kakor kar imamo Slovenci zapisano na vsakem listu naše trinajststoletne zgodovine. Prav ima tedaj »Edinost«, ko trdi, da je atentat proti življenjskim koristim naroda zagrešil tisti, kdor je kakorsibodi sodeloval na shodu nemških in nemškutarskih trgovcev v Mariboru. — Nato pa »Edin.« obsoja katoliško-narodno stranko zaradi tega, ker smo priporočili našim krščanskim županom, da naj nikar ne pristopijo županski zvezi, kateri je za poglavarja odločen liberalni župan Ivan Hribar. »Edinost« pravi, da je zveza potrebna za narodno organizacijo in da mi nimamo nijednega veljavnega stvarnega razloga za tako nasprotovanje.

Razložiti hočemo danes, da imamo za nasprotovanje proti »Hribarjevi zvezi županov« če ne več, vsaj jeden jako veljaven in stvaren razlog, namreč krščansko načelo, ki stoji v programu naše stranke.

Glede krščanskega načela v slovenskem narodnem programu je mogoče trojno stališče. Mogoče je, da je stranka samo narodna in da jej je čisto vse jedno, če kdo goji ali pa izpodkopuje v narodu versko čutilo. Na tem stališču verskega indiferentizma stoji tržaška »Edinost«, ki sicer krščanstva ne napada, ki se pa vendar noče nikdar izjaviti, da je atentat proti življenjskim koristim našega, v bistvu vernega naroda, če kdo vanj uvaja liberalizem. Na drugem stališču stoji sedanja liberalno - narodna stranka na Kranjskem, o kateri ima tudi »Edin.« kopo dokazov, da ji je propagiranje liberalizma glavna smer »narodnega« delovanja, tako da je njen glavar dr. Tavčar na mnogih shodih in v kranjskem deželnem zboru ne-le zavrgel točko programa, s katero je stranka pred petimi leti še izjavila, da so ji »načela katoliške vere trden temelj razvoju slovenskega naroda«, ampak se drznil zadnji teden v ljubljanskem občinskem svetu celo zagroziti, da bode pometel, seveda s pomočjo skrajno liberalnih Nemcev, sedanje »Narodovemu« evangelju že slinasto-udane mestne odbornike in jih nadomestil z drugimi, ki bodo še bolj liberalni. Tretje stališče pa zavzemamo mi, ki smatramo krščanstvo kot bistven del našega narodnega programa in vsako poniževanje verskega čutila v javnem življenju kot pritisk na punčico našega očesa. Ker je liberalno-narodna stranka nedavno v »Narodnem domu« odločno izjavila, da noče, prav zaradi krščanskih načel, katerih mi ne prodamo za nobeno ceno, nikake dotike imeti s katoliško - narodno stranko — in župan Hribar je poleg dr. Tavčarja glavni voditelj te liberalne stranke! — in ker »Slovenski Narod«, glasilo liberalne stranke, dan za dnevom huje besni zoper vsak pojav krščanske misli med narodom ter v blato gazi vse, kar je krščanstvu svetega — župan Hribar pa kot glavni delničar »Narodne tiskarne« podpira in odobrava list, kateri glede podleumazanosti nima para na tej zemlji! — tedaj bi mi napravili najhujši atentat na življenjski princip našega katoliškega naroda, ako bi rekli dosedaj po veliki večini vernim županom, cvetu naroda, da naj stopijo v kakoršnokoli organizacijo pod načelstvom Ivana Hribarja.

Seveda porečete Tržačani: Kaj ima pa vera opraviti z župansko zvezo? Prosimo! Sami pravite z ozirom na njena pravila, da se bode županska zveza tikala kulturnih in gospodarskih zadev slovenskega naroda, katere je reševati po principih krščanstva. Prav na gospodarskem polju pa bijemo prijatelji stiskanega naroda boj z oznanovalci gospodarskega liberalizma z onimi, ki posebno zadnji čas z vso vnemo ščitijo Tavčarjeve »oderuhe« in kapitaliste ter se vežejo celo s tujimi elementi, da bi mogli do kostij obrati že itak izsesani naš narod.

Vsaka zveza županov pod liberalcem Ivanom Hribarjem, ki je kost od Tavčarjeve kosti, bi bila tedaj korak do narodnega samomora. Katoliška vera nam ni samo dragocena z ozirom na oni svet, ampak mi smatramo tudi uveljavljenje njenih načel na kulturnem in gospodarskem polju kot najboljše sredstvo, da si naš narod vkljub mnogim in hudim sovragom ohrani svoj obstoj in up na boljšo bodočnost.

Ako nas hočete premamiti z nado, da »Ljubljana utegne kdaj dobiti konservativnega župana, ki bode lahko načeljeval županski zvezi«, ne tajimo, da se nadejamo doživeti čas, ko se bode unesel sedanji liberalni naval, prav zato je pa naša dolžnost, ničesar ne storiti, da bi se ta trenotek oddaljeval, kar bi se pa gotovo zgodilo, ako bi mi še celo naše krščanske župane položili pod kruto liberalno žezlo Ivana Hribarja.

Katoliško-narodna stranka ima svojo dobro organizacijo. Dokler nas loči od liberalcev prepad, katerega je pomagal izkopati Hribar, župani naši na oni strani nimajo ničesar opraviti. Tisti, ki prestopijo ta prepad po zgrajenem mostu županske zveze, bodo prejemali vsled nove organizacije tudi ob volitvah ukaze od nam nasprotnega poglavarja in zato se bode zoper take župane pri prvih občinskih volitvah vzdignil narod, ki ni in noče biti sluga liberalne misli.

Tako, gospodje tržaški, natočili smo čašo čiste brežanke Kadar se bodo načela katoliške vere v dejanju priznavala tudi od nam sedaj nasprotnih strank kot trden temelj razvoju slovenskega naroda, tedaj izpijemo to zlato kapljico v bratski organizaciji in skupni zvezi. Če sedaj še ni mogoče, nismo tega krivi niti mi, niti naši vrli župani.

Spravne obravnave.

Danes so se na Dunaju v palači ministerskega predsednika pričele spravne obravnave mej zastopniki češkega in nemškega prebivalstva na Češkem in Moravskem. Mi odkrito izražamo svoje veselje, da se je vladi posrečilo zbrati zaupnike nasprotnih si strank k skupnemu razgovoru o potih in sredstvih, ki bi dovedla k potrebni spravi, ali vsaj premirju. Posebno pa nas veseli, da so se odzvali povabilu zastopniki češkega naroda in tako dokazali svojo miroljubivost in spravljivost. Mi želimo spravo iz razlogov, katere smo že opetovano naglašali. Dokler si češki in nemški narod v deželah češke krone stojita nasproti v bojnih četah, tako dolgo pač ni misliti na vspešno delo v parlamentu, tako dolgo stojimo tudi Slovenci in z nami drugi Slovani pred negotovo bodočnostjo kot trpini v boju za svoja prava. — Toda — jako malo imamo upanja, da se uresničijo že sedaj naše želje. V nemškem taboru prevladuje skrajni radikalizem in tudi takozvani zmerni krogi kažejo toliko prevzetnosti in željá po hegemoniji, da bi morali biti večji optimisti, nego smo, ko bi hoteli in mogli pričakovati ugodnega vspeha spravnih obravnav.

Nemci so se uživeli v misel in trdno prepričanje, da so oni sami poklicani voditi usodo Avstrije. Razdelili so avstrijske narode v prvo, drugo in tretjo vrsto, katera razdeltev že »a priori« izključuje ono narodno ravnopravnost, ki je vsaj po besedi zajamčena vsem narodom v državni ustavi. Dokler so bili Nemci v večini v češkem deželnem in v državnem zboru, niti slišati niso hoteli o spravnih obravnavah. Še le v trenotku, ko so na parlamentarnem odru naravnim potom prišli v manjšino, začeli so skrbeti, da potom pogajanj in sprave zopet to ulové, kar so v boju zgubili. A tudi v tem trenotku niso nikdar mislili in danes ne mislijo na ugotovljenje obestranskih pravičnih zahtev, marveč edino le na sredstva, s katerimi bi se dokopali do večine ali vsaj odločilne besede. In to dejstvo moramo vedno imeti pred očmi, da nas ne vara optimizem.

»Politik« je gotovo tudi v tem vprašanju jako zmeren list, ki resno in trezno presoja razmere. In ta piše: Nemci v jezikovnem oziru nimajo ničesa tirjati, ker so nasičeni. Zato so v istini njihove zahteve

LISTEK.

Šest dni v Italiji.

Spisal Martinkov.

(Dalje.)

Kako pa je pri nas z razstavami? Prav slabo. Še te razstave, kar smo jih imeli do sedaj pri nas, so bile obiskovane jako slabo. Pri nas nimamo niti smisla, niti veselja za take reči. Edina razstava, ki se je pa le dobro obnesla za razstavljavce same, je bila ona pred leti na starem strelišču prirejena vinska razstava, kjer so popili vse rastavljeno vino, in so morale naposled pomagati vse gostilne, ki so imele količkaj cvičku podobnega vina. Za take razstave imamo pri nas še veselje, a za one, ki nam naj bi dajale dušni užitek, te pa preziramo ter tako očitno kažemo svojo duševno revščino. V muzeju, kjer naj bi bila taka stalna razstava umetniških proizvodov zlasti v našem slikarstvu, ni prostora. Kolikor je ondi slik, so tako razstavljene in obešene v takem neredu, da je vsaka hribovska hiša glede slik in podob bolje urejena. Pa tudi za začasne razstave nam manjka prostora. Poglejmo tako razstavo, katero prireja leto za letom naša toliko hvalevredna bratovščina presv. R. Telesa.

Drugodi n. pr. v Gradcu in v Celovcu veliko bobnajo o svojih razstavah, ki se pa še od daleč ne morejo primerjati z izdelki naše bratovščine, in kedo se zmeni za našo vsakoletno razstavo? Nihče! Da ne omenjam neprimernega in slabo razsvitljenega lokala, v katerem se razgrinjajo ti v mnogih ozirih glede tehnike in dela pravcati umotvori, opomnim naj le, da se še v naših časnikih ne črhne besedica o tej razstavi in to že nekaj let ne, kakor bi se zmenili. Proizvodom naših umetnikov ni pri nas drugega prostora, kakor kaka izložba narejene možke in ženske obleke ali pa med raznimi pisanimi modernimi črepinjami v tej ali oni prodajalnici. Pa še hvaležni smejo biti, da so jim vsaj te na razpolago. Tako je pri nas, pa žalostno je. Prav taka je tudi z našim škofijskim muzejem! Quousque tandem!

Vsestransko zadovoljen po takem izbornem užitku zapuščam akademijo ter stopim na bližnji parnik, kateri vozi do otoka Lido. Vožnja za večje parnike je tu zaznamovana z zabitimi koli, katerih je polno do imenovanega otoka. Kaj lep podolgovat otok je to in neki naravni jez, ki brani srditim valovom adrijanskega morja, da se ne zaganjajo z vso svojo silo naravnost v Benetke.

Vsled južno-zapadnega vetra bilo je morje zelo nemirno, dasiravno je bilo še nebo čisto jasno in najlepši pomladni dan. Visoko so se zaganjali morski valovi proti lesenim kolom in peneč se razpršali, puščajoč za seboj razne morske školjke in morske konjičke, katere so pobirali sproti nekateri ribiči in jih ponujali za mali denar. Prav veličasten je ta pogled od tod na morje. Prijazna in ne preveč draga je tudi ondotna velika in vsem potrebščinam zadostujoča gostilna ali kakor se imenuje »Albergo e ristoratore Margherita«, kjer radi postrežejo z izvrstnim vinom. Noč se je že narejala, ko pridem s parnikom zopet nazaj v hotel Sandwirt.

Utrujen po današnjih prevarah in izbornem dušnem užitku, menil sem iti kmalo počivat, posebno ker sem bil namenjen drugi dan zgodaj vstati. A nečesa še nisem videl in to je življenje in vrvenje na trgu sv. Marka ob nočni razsvetljavi. Znano je, da je ta trg eden najlepših na svetu in da je tu za Benečane in tujce od večera do polnoči pravcati Eldorado. Temu moram pritrditi tudi jaz. Prišedšega ob bregu proti dožev palači objame te zvečer morje čarobne svitlobe. Tako je svitlo kakor ob belem dnevu. Ljudi hodi na tisoče gori in doli po čveterovoglatem trgu. Drugi zopet šetajo pod lopami ob treh straneh trga.

V lopah so prodajalnice, v katerih ponujajo poleg drugih reči razne »riccordo da Venezia«. Zdaj se oglasi še vojaška godba, katera svira tu večkrat v tednu. To vam je potem vrvenje in šumenje kakor v panju. Če si mislite, da so Italijani bolj živi v besedi in v kretanju, da imajo mnogo bolj ponosen glas, kakor pa mi, potem si pač lahko mislite, da naj se skrije naša Zvezda če tudi na Miklavžev večer pred benečanskim življenjem na trgu sv. Marka. Glede benečanskih spominkov naj le to opomnim, da ne kaže kupovati tistih izdelkov iz mozajične tovarne, kjer jih ponujajo na vseh vogalih in vežah. Ti mozajiki so jako slabo delani in škoda za vsak centesim, ki ga izda človek

politične narave. Drugače je s Čehi. Čehi imajo v jezikovnem vprašanju neporavnan račun. Zato pa so Čehi v tem boju v položaju armade v planjavi, ki se bori z nasprotnikom na dobro zavarovani višavi. Iz teh neugodnih razmer izvira dejstvo, da imajo Nemci pri spravnih obravnavah ugodnejši položaj. Ko bi Nemci zahtevali samo narodne kurije, že s tem bi Čehi Nemcem izročili ključ do trdnjave v deželi. Ne odločevala bi več večina, ker deželni zbor bi bil razdeljen v dve enakopravni zbornici. To vsaj bi veljalo za narodnostna vprašanja, ki pa imajo jako raztegljiv in nedoločen pojem. Že ta nemška pridobitev presega vse koncesije, katere bi Čehi utegnili dobiti. A poleg tega bi morali Čehi dovoliti še razdelitev sodnih okrajev po jezikovnih mejah, kar bi bilo edino le Nemcem v korist. In kaj Nemci ponujajo Čehom?

V prvi vrsti nov volitveni red, ki bi pa le Nemcem koristil. Po tem volitvenem redu bi Nemci v kuriji veleposestva dobili dvajset glasov. Dalje Nemci zahtevajo uredbo šol za narodne manjšine. A v tej uredbi Nemci iščejo sredstvo, da bi bistveno omejili določbe glede vzdržavanja ljudskih šol. Šole za narodne manjšine bi v bodoče smela dovoljevati le občina. Znano pa je, da živi skoraj v vseh večjih nemških mestih razmerno velik odstotek češkega prebivalstva, ki bi po novi določbi gotovo ne dobilo svoje šole, dočim jih sedaj Čehi smejo vzdržavati vsaj s svojimi novci.

Preostajejo toraj le še koncesije v čisto jezikovnih okrajih. Nemci ostentativno kažejo na notranji češki jezik v čeških okrajih. Toda treba pomisliti, da to ni nemška koncesija, ampak zahteva češkega naroda od d r ž a v e. Kakor n. pr. Čehi niso Poljakom in Italijanom dovolili notranjega jezika, isto tako ga Nemci Čehom ne morejo, ker to je stvar državne uprave.

Ako se torej Čehi udeležujejo spravnih obravnav in so pripravljeni Nemcem na Češkem dovoliti koncesije, store to le s pogojem, da Nemci dovolijo Čehom na Moravskem iste pravice in v Šleziji vsaj zagotovilo obstanka. To zahteva pravičnost. Čehi so pripravljeni na žrtve, toda tudi Nemci morajo v marsičem utesniti svoje pretirane zahteve. Ali bodo Nemci pokazali vsaj nekaj resignacije? Mi želimo, a ne gojimo mnogo upanja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. februvarija.

Spravnih dogovorov, ki so se pričeli danes dopoldne v palači ministerskega predsednika na Dunaju, se udeležujejo po dispozicijah, ki so včeraj došle dunajskim listom, sledeči zaupniki in sicer za Češko: Engel, Czelakovsky, Kaizl, Gregr, Pacak, Slama, Zatka, grof Palffy, Grof Buquoy, princ Friderik Schwarzenberg, Funke, Russ, Nitsche, Eppinger, Pergelt, Prade, knez Fürstenberg, Schreiner, Baernreither in Opitz; za Moravsko: Stransky, Zacek, Perek, baron Prazak, Koudela, Swozil, grof Serenyi, grof Zierotin, baron d'Elvert, Fux, Götz, Gross, Chiari, Kaniak in Chlumecky. Ti možje se bodo toraj razgovarjali o spravi in kedar se bodo sporazumeli, bo rešena Avstrija.

Praga še vedno brez župana. V soboto zvečer ob 5. uri se je toraj vršila napovedana, in kakor se je obče pričakovalo, odločilna volitev praškega župana. A tudi sedaj je bila volitev brezvspešna, akoravno se je i v tej seji trikrat volilo. Navzočih je bilo 85 mestnih očetov, oddanih pa 84 glasov. Odbornik dr. Srb je bil odsoten, dr. Podlipny se je pa, kakor navadno, volitve vzdržal. Dr. Srb dobil je zopet 43, njegov protikandidat pa 41 glasov. Nič ni toraj pomagal naznanjeni kompromis, o katerem se je v poslednjem času toliko pisalo. Sploh je bil pa menda kompromis sklenjen le na papirju, kajti kmalu nato se je govorilo, da se je dr. Srb dal pregovoriti in preklical podano demisijo. Pred volitvijo se je splošno govorilo, da dr. Podlipny ne vsprejme eventuvalne izvolitve. A takoj pri otvoritvi seje se je pokazalo, da ta vest ni resnična in da je bila bržkone samo pesek v oči staročeških odbornikov, da bi mu ti radi lepšega oddali svoje glasove. Dr. Podlipny je namreč pred pričetkom volitve izjavil, da sicer sam ne kandiduje, da pa z ozirom na politično stanje vsprejme eventuvalno izvolitev in se ne straši te »žrtve«. Staročeha Tonner in dr. Milde sta odgovorila v smislu svoječasnega dogovora ter izjavila, da je pravica na strani Staročehov. Nova volitev se je potem določila na včerajšnji dan, katere vspeh pa dosedaj še ni znan.

Nadvojvoda Fran Salvator in bodoča vojska z Nemčijo. V zadnjem času se je po avstrijskem časopisju, in tudi naš list je o tem omenil, pisalo, da je nadvojvoda Fran Salvator govoril o bližnji vojski z Nemčijo in o zvezi z Rusijo. Sedaj se je pa oglasil „Pol. Corr. Bur.“, ki pričenja svoj najodločneji dementi z naslednjimi besedami: V raznih nemških listih smo naleteli na ponatisnjeno novico nekega obskurnega (!) slovenskega lista, čegar imena nočemo imenovati, da mu ne napravljamo nikake nezaslužene reklame, o eventuv. pismenih izjavah nadvojvode Frana Salvatorja, v katerih je govor o za daljšo dobo neizogibni vojski z Nemčijo. Ta vest, pravi nadalje ta urad, je povsem izmišljena in morda temelji na brošuri nadvojvoda Ivana o »organizaciji avstrijskega topništva«; ter je le namenoma podtaknjena nadvojvodi Franu Salvatorju. Temu uradu treba pa omeniti, da je pač preje dokazati, kdo je prvi objavil to vest: slovenski ali nemški listi.

Rusija in Perzija sta v poslednjih dneh znatno utrdili mejsebojno prijateljstvo in sicer so si pridobili Rusi naklonjenost Perzije s tem, da so prevzeli poroštvo za prvo perzijsko posojilo v znesku 20 milijonov rubljev. Perzijski poslanik na dunajskem dvoru sicer odločno taji, da bi se mogel temu dogodku pripisovati kak političen pomen, toda mož s to izjavo ne more omajati vsesplošnega prepričanja, da ruska finančna politika pripravlja pot ruski zunanji politiki v Teheranu in sploh v vzhodni Aziji. »Times« poročajo iz Teherana, da o koncesijah perzijske vlade napram Rusiji dosedaj ni še nič znano, prav verjetno pa je, da imamo opraviti z železniškimi koncesijami v severni in srednji Perziji in pa z dovoljenjem, da se smejo ruske čete pomikati skozi Seistan. Več menda Rusi za sedaj niti ne zahtevajo.

Kako se Buri vojskujejo. O burski taktiki v sedanji vojski se je deloma lahko napravila sodba iz dosedanjih poročil o južnoafriški vojski, vendar je pa še marsikaj bilo v tem oziru nepojasneno. Vojni poročevalec angleškega lista »Morning Post« podaja o burski taktiki popolno sliko. V pismu iz Frere Campa 24. decembra pravi dopisnik mej drugim tole: Od početka vojske se ravnajo Buri pred vsem po naslednjih načelih: Bojišče treba potisniti izvan domačega ozemlja in ga omejiti čim mogoče na hribovit teren. Oboje se jim je dosedaj popolno posrečilo. »Kmetje« so si sami izbrali bojna polja in angleški generali so jih morali iskati. Najugodneji teren za Bure je severni Natal. Pred pričetkom vojske so se bahali Angleži: Naj le pridejo; napadli jih bomo in umakniti se bodo morali hitreje bili so Angleži, ki so se po vročih bojih morali umakniti. Povsem jednako se je godilo Angležem pri Ladysmithu, o katerem so trdili, da ga Buri ne bodo nikdar obkolili. Potem se je reklo: Nič ne de! Le potrpite, da pride vsa naša armada, potem bo Ladysmith takoj oproščen. Armada je res prišla, a bitka pri Colensu je ohole Angleže le poučila, da blokada pri Ladysmithu ni zastor, ki se ga potisne lahko v stran, marveč nepremagliv zid. — Kaj neki bo ta poročevalec rekel še le o naslednjih junaških činih angleških generalov.

Slovstvo.

Uvod v narodno gospodarstvo. Po Maurice Blockovi knjigi »Petit manuel d'économie pratique« uredil Vekoslav Kukovec. V samozaložbi. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Cena 1 K, po pošti 1 K 10 v. str. 158.

Po posredovanju dr. Pavla Turnerja je g. Kukovec priredil po Blockovem izvirniku ta »Uvod v narodno gospodarstvo«. Veseli smo knjižice, ker nam res v poljudni besedi tolmači najvažnejše ekonomske pojme. V obliki pogovorov, kjer učitelj pojasnuje otrokom, kaj je korist, kaj vrednost, kaj lastnina, delo, denar, kjer se v razgovorih med priprostimi možmi z učiteljem in inženerjem razlagajo pojmi kapitala, konkurence, monopolov i. t. d., izvršuje pisatelj svoj namen. Lahni, gladki slog nam priča, koliko bližji je duh francoskega jezika našemu, nego li nemškega. Tako knjižico bi bilo po nemškem izvirniku nemogoče prirediti. Sem pa tja so stavki predolgi, ker je francoske participijalne konštrukcije naš urejevatelj slovenil s postranskimi stavki. Sem pa tje je tudi kaka slovniška pomanjkljivost; vzlasti ‚kakšen‘ namesto ‚kakoršen‘ se dosledno napačno rabi. Sicer pa se vse delce lahko in prijetno bere.

Drugo je pa prašanje, ali je kazalo Blockov spis z l. 1874, ko so med narodnogospodarskimi učitelji gospodovala skoraj brez izjeme — menčestersko liberalna načela, po vsebini neizpremenjen podajati slovenskim bralcem. Od l. 1874 so se tudi v narodno-gospodarski vedi pojmi zelo razbistrili. Knjižica, ki bi vspešno našemu ljudstvu v sedanjih razmerah pojasnovala osnovne ekonomske pojme, bi se morala ozirati na to, da Marksovi pojmi žive tudi že pri nas, da je asocijacijska ideja precej krepkeje razvita tudi med Slovenci, nego je mogel o tem l. 1874 sploh sanjati liberalni ekonom Block in da so javnopravne socijalne naloge, ki jih država že izvršuje in ki jih bo morala še bolje izvrševati, — prisiljena od ljudstva — v svojem bistvu znane vsakomer, kedor se kaj briga za javno življenje. Pomanjkljiva se nam zdi vsled tega razlaga »lastnine« (str. 12—16), napačni so odstavki o ‚kreditu‘, ‚kapitalu‘; zastareli in zmotni vzroki, s katerimi se zagovarjajo obresti. Kaj naj rečemo n. pr. stavku: ‚Če bi pa kdo od nas zahteval, da mu naj denar brezobrestno posodimo, bilo bi to skoro ravno tako, kakor če bi zahteval, naj mu čevlje zastonj damo‘? (str. 81). Napačna je tudi popolno menčesterska razlaga, kako se vravnava mezda (str. 90), naiven je nauk, kako naj se pomaga malemu obrtniku v konkurenci s stroji (str. 106); prav tako odstavek o revežih (str. 120) in špekulantih; popolnoma napačen je pouk o državnem namenu (str. 142—144), ki se giblje v okviru ‚Nachtwächterstaat‘-a, kakor ga je dobro imenoval Lassale.

Prepričani smo, da ni imel Kukovec slabega namena; vkljub temu pa moramo s svojega stališča resno zatrjati, naj vsakdo, kedor hoče prirejati našemu ljudstvu nar. gospodarske spise, ne pozabi, da je najmanj mnogo prepozno širiti med nje menčesterskoliberalne misli.

Dopisi.

Iz Tržiča 4. febr. O naših srenjskih volitvah smo brali že več dopisov v „Slovencu“, „Slovenskem Listu“ in „Slovenskem Narodu“. Vsi ti dopisi imajo marsikaj resničnega, a tudi nekaj, česar mi ne moremo odobravati. Zato prosim, gospod urednik, da blagovolite priobčiti te-le vrstice, da bravci tržiških dopisov zvedo razna mnenja o našem volilnem gibanji in si napravijo o njem lastno sodbo. — Neki tržiški dopisnik v 5. štv. „Slov. Lista“ povdarja devizo: „Proč s pritrditi. Zakaj kakor imenuje dopisnik privandranca zdravnika dr. Jagodiza, z isto pravico bi smel imenovati privandrance nas slovenske duhovnike in uradnike in še marsikoga. S to devizo slovenski duhovniki in uradniki nikdar ne pojdejo v boj. — G. Bortolotti Vam je poslal pojasnilo, da on ni nemški nacijonalec. Ta gospod je rodom Italijan, kot človek in kristjan vreden vsega spoštovanja, a vendar je zelo delaven ud „Schulverein-a in nacijonalno-nemškega društva „Liedertafel“ Ergo. — Gg. uradniki so dali v „Slov. Narodu“ natisniti razne izgovore, zakaj se niso vdeležili volitve. Mi žal ne moremo sprejeti nobenega izmed teh izgovorov. Voliti niso mogli, ker so jim Nemci postavili nasproti svoj: »Veto«. Kdor pozna tržiške razmere, jih ne bo obsojal. Prepričani smo, da bi še marsikdo drugi, ko bi bil na njihovem mestu, ne bil prišel na volišče. Tržiški Nemci imajo zvezo z najvišjimi mesti.

Boj v Tržiču ne sme biti boj proti privandrancem, ampak boj slovenstva proti napredujoči germanizaciji, boj malih obrtnikov proti velikemu kapitalu. Veliki kapital je malim obrtnikov vedno škodljiv, naj je v roki g. Gassnerja ali g. Mally-ta. Tovarnarji se radi izgovarjajo: „Mi preživimo toliko ljudi.“ Temu nasproti pa delavci lahko govore: „Mi znašamo s trdim delom svojih rok kakor pridne bučelice tisočake našim delodajalcem.“ Oboje je res. Zato pa naj delavci spoštujejo svoje delodajalce, ti pa naj puste delavcem popolno prostost v verskih in narodnih zadevah. Nasproti malim obrtnikom pa naj tovarnarji tudi vedno ostanejo v pravem razmerji, ter naj nikedar ne pozabijo, da je često resničen rek: Summum ius summa iniuria. Tako bomo živeli v miru med seboj, ker miru si želimo vsi.

Nadrah.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. februvarija.

Zmaga ormoških Nemcev. Upravno sodišče se je pečalo v soboto s prepornim vprašanjem radi nemške šole mej ormoškim mestnim zastopom ter slovenskimi občinami Hardek, Pušence in Litmerce. Ormoški Germani so že l. 1894. pri deželnem odboru izposlovali izločitev Ormoža iz dosedanjega šolskega okraja, ki obsega tudi zgoraj imenovane tri slov. občine, ter dovoljenje za ustanovitev posebne nemške dvorazrednice, ker je na dosedanji skupni šoli šele 4. razred utrakvističen. Slov. občine so se pritožile na ministerstvo, ki je odločilo, da Ormožani sicer smejo zgraditi si lastno nemško dvorazrednico s samostojnim šolskim okrajem in si jo sami vzdržavati, a donašati morajo i nadalje določeno kvoto za skupni šolski okraj. Proti tej razsodbi sta obe stranki uložili ugovor na upravno sodišče, ki je l. 1898. razsodilo samo to, da jedna in ista občina ne sme pripadati dvema šolskima okrajema. Nadaljne korake je prepustilo deželnemu odboru. Ta je seveda v prilog Nemcem takoj izločil Ormož iz dosedanjega šolskega okraja in dovolil ustanovitev nemške dvorazrednice s samostojnim šolskim okrajem. Proti temu koraku so se sedaj pritožile slov. občine in upravno sodišče je v soboto pritožbo kot nedopustno in neutemeljeno zavrnilo. V utemeljevanju je sodišče mej drugim izjavilo, da ne pride v poštev dejstvo, da v okolišu nove šole bivajo tudi otroci slovenske narodnosti. Ormoški Germani so toraj zmagali v zadnji inštanci.

»Frazerji!« Znano je našim bravcem, s kako nečuveno oholostjo so »mladi i to baš krasni ljudi« Dimnik, Gangl in Jelenc napadli našega presvetlega škofa radi njegovega stvarnega in tako miroljubnega lista slovenskim učiteljem. Mi smo pokazali v članku »Dixi episcope!«, kako krivično očitajo škofu, da hoče vse spraviti pod svojo oblast. Na ta članek je odgovoril »Učiteljski tovariš« z dolgoveznim člankom, v katerem nam očita mogočnost in aristokratski ponos, a se niti z eno besedo ne dotakne naših dokazov! Pač! Mi smo dejali, da cerkev katoliška mora imeti jamstvo krščanske vzgoje! »Učiteljski Tovariš« pa dostavlja: »To se pravi z drugimi besedami: L j u b l j a n s k i š k o f h o č e i m e t i n a d š o l o i n u č i t e l j s t v o m v s o o b l a s t!« Seveda, če so »mladi i krasni ljudi« tako študirali lo-

---

zanje. Najboljše so še fotografije, a tudi te nebarvane. Barvana se vidi sicer pri luči lepa in živa, a pri belem dnevu pa ni da bi jo človek gledal.

Črni oblaki so se jeli pehati iz morja in »široko« je neznansko razsajal ter metal valovje morsko čez bregove, ko sem se vračal h Sandvirtu. Tudi po noči je imel ta deževni veter mnogo opravila z lesenimi zaporami pri oknu moje spalnice in včasih je zatulil, da me je kar zbudil ta mokrač.

Drugi dan, bila je nedelja in zadnji dan mojega potovanja po Italiji, lil je dež kakor iz škafa. Dežnik je le malo pomagal proti temu nalivu. Okoli pete ure pridem pred cerkev sv. Marka, a bila je še zaprta in voda je drla čez žlebove ob vratih, da ni bilo mogoče blizo priti. Tam pod lopo na oni strani cerkve je čakalo nekaj ljudi, da pride cerkvenik odpret cerkvena vrata. Kakor je videti, niso tu zjutraj ljudje tako kmalu po koncu kakor pri nas, ker vstajajo zvečer dalj časa na nogah. V južnih zlasti obmorskih mestih je povsodi taka navada. Ker je po dnevi vročina prehuda, hladijo se dalj časa zvečer.

dati, potem je ž njimi nemogoč vsak pametni razgovor! Škoda vsake resne besede! Tiste učitelje pa, ki so dobre volje, in teh je — hvala Bogu! — res na deželi še dokaj, opozarjamo na mírne in stvarne, zares lepe razprave v »Slovenskem Učitelju«!

Celjski Nemci Jabornegg, Mraulagg, Ambroschitsch so zbobnali nekaj nemških purgarjev s slovenskimi imeni ter ustanovili »Cillier Spar- und Vorschussverein« v podporo nemških in nemčurskih trgovcev v Celji in okolici. Celjski Nemci torej hite z vsemi silami nadaljevati gospodarski boj proti slovenskim trgovcem. V tako obupnem gospodarskem boji štajerskih Slovencev pa dr. Tavčar vsprejema dr. Mraulagga in se posvetuje z njim, kako ta boj poojstriti proti gospodarski organizaciji slovenskega ljudstva na Štajerskem.

Bodimo dosledni! »Edinost« pišoč proti »Narodu« pravi, da je jako značilno to, da je pri »Slov. Narodu« postala že tradicija, da vsikdar, kadar mu gre kak članek ali dopis navskriž, mu je prva skrb zasledovati — osebe. — V isti številki pa »Edinost« pisoč proti »Slovencu« pravi: In invektivi v »Slovencu« napravljajo na nas vtis, kakor da jih je spisala ona ista roka, ki je tudi nam zalučala v obraz »lopovstvo«, roka moža, ki hoče s somenjsko kričavostjo nadomestiti, kolikor mu primanjkuje na globini prepričanja. Torej pri »Edinosti« isto zasledovanje oseb, kakor pri »Narodu«, ako ji gre kak članek navskriž! Da pa »Edinost« ne bo še nadalje iskala oseb, izjavljamo, da je bil dotični članek v »Slovencu« proti Hribarjevi županski zvezi soglasen izraz vodstva katoliško-narodne stranke.

Mehanika pri glasovanju. Čedno, kakor dr. Tavčar zna, zaletuje se sobotni »Narod« v našega poročevalca za zadnji seji mestnega zbora ljubljanskega. Glede svojega glasovanja zaradi pritožbe na upravno sodišče glede ustavljenega sklepa tičočega se celjskih izgredov pravi: Pri tem glasovanji je dr. Tavčar ravno tako mehanično dvignil roko, »kakor vsi drugi mestni očetje«. Naš poročevalec še vedno vstraja pri svoji trditvi. Naj bo temu kakor rado, na vsak način smo sedaj za jedno iznajdbo bogatejši, namreč za mehaniko pri glasovanji.

Taki so! »Slov. Gospodar« piše mej drugim: »Mariborski nemški list, glasilo vseh onih Nemcev, ki nam Slovencem nikdar niso bili le za trobico pravični, je v št. 8. letošnjega leta priobčil pogovor avstrijskega Nemca z materjo Germanijo. Evo nekaj mest iz tega pogovora: Avstrijski Mihel pravi Germaniji: »V tej hiši (v Avstriji) ne strpim več! Ali me ne moreš, draga teta (Prusija), sprejeti v svojo družino?« Germanija: »Bodi uverjen, da ti bom vedno topla zagovornica! Če ti ni všeč (v Avstriji), poberi svoja šila in kopita in pridi k nam. Brez ropota ne pojde, a če ti bodo branili, porabi svoje močne ude, da se s silo iztrgaš.« Konečno Germanija reče Mihlu: »Na svidenje v Berolinu, potem se ne ločimo več! Mi si nočemo beliti glave, zakaj državni pravdnik ni zaplenil tega izzivajočega sostavka. On že ve, kaj zahtevajo zakoni. Tudi mi Avstriji in cesarju zvesti Slovenci vemo, kaj je naša dolžnost nasproti listu, ki tako piše, in nasproti stranki, za katero list piše.

Umrl je v tukajšnji bolnici Dragotin Žitnik, posestnik in lesni trgovec v Borovnici. Pogreba se je včeraj v Borovnici udeležilo mnogo prijateljev in znancev pokojnikovih. N. v m. p.!

Razsodba glede kongrue. V nekem slučaju je državno sodišče razsodilo, da dobi duhovnik pravico do kongrue z istim dnem, ko je nastavljen, kar potrjuje dekret. Glede izplačila pa pride v poštev dan nastopa.

Dar. Presvetli cesar je posestniku Jožefu Bučarju v Kalcih, občina Cerklje na Dolenjskem, kateremu so dne 29. okt. m. l. pogorela vsa poslopja, daroval 80 kron podpore.

Volilo. V Tržiču umrli I. Maleš je za reveže v Nevljah pri Kamniku volil 2000 kron.

Za italijanizacijo je stopil na odločno delo tržaški občinski svet. Za nakup zemljišča za gradnjo laškega šolskega vrtca v bošketu je dal 6300 kron in izvoili je jednoglasno. Nacionale«. Ljubljanski občinski svet »Naši straži«, ki bi rada na pomoč priskočila slovenskemu sv. Križu, ni dal niti vinarja.

Slovensko gledališče. Na Svečnico popoludne so uprizorili po dolgem času zopet jedenkrat ljudsko predstavo ob znatno znižanih cenah; izbrali so v ta namen »Rokovnjače«. Gledališče je bilo prenapolnjeno, mnogi niso mogli dobiti prostora niti na stojiščih. Pokazalo se je pri tej priliki, da se tudi nižji slojevi zanimajo za gledališče, a previsoke cene jim zapirajo gledališčna vrata. Ako hoče gledališče služiti res svojemu pravemu namenu, izobraževati vse slojeve, ne pa zabavati samo višjih stanov, bi se morale pač nekoliko češče uprizarjat narodne predstave, saj gledališka blagajna bi pri tem gotovo ne trpela. — V soboto 3. t. m so pa predstavljali znanega »Zapravljivca«. Občinstvo ga pozna že izza prejšnjih let; sicer so ga letos na nekaterih mestih nekoliko predrugačili, toda naj se »štifel« popravlja in obdeluje kolikor hoče, navzlic temu ostane še vedno to, kar je bil. Ne razlikuje se »Zapravljivec« od »Kmeta milijonarja« prav v ničemur, k večjemu je ponekod še plitvejši in suhoparnejši. Igralci so pa storili vendar vso svojo dolžnost. G. Inneman (mizar) je bil vrlo zabaven v svoji ulogi; njegova mimika in njegovi originalni nastopi so vzbujali mnogo veselosti; manj srečen je bil v svojih kupletih. Tudi g. Polakova je imela priliko, da pokaže vso svojo spretnost; ploskalo se je mnogo njeni igri in osebi. Odlikoval se je dalje g. Deyl (Blodvelj), g. Polašek (Azur) in g. Housa (starka). Jako precizno so izvajali koncertne točke v drugem dejanju gg. učitelja »Glasbene Matice« virtuoz Junek (cello) in g. Prohaska (piano) in pa gdč Carneri. Gledališče je bilo precej polno, trpelo je pa do — ½12. — Včeraj so peli že šestikrat v sezoni »Prodano nevesto«. Po daljšem času je zopet nastopila gdč. Noëmi. Pri prvem nastopu jo je občinstvo živahno pozdravilo, dokaz, da si je vrla pevka pridobila v kratkem času vse simpatije slovenskega gledališčnega občinstva. Predstava je bila sicer precej dobra, a vendar je zaostajala za prejšnjimi vprizoritvami. Poznalo se je orkestru in pevcem, da se jim je nekam mudilo — menda v »Dantejev pekel«. Gledališče je bilo dobro obiskano.

Trma tržaškega župana. Tako prijazno opisuje tržaški »Piccolo« tržaškega župana. Župan je storil velik greh. Pokritikoval je upravo mestne plinarne radi pokrivanja izdatkov za nove naprave v tem mestnem podjetju. Predlagal je, da te izdatke odslej plačuj mestni urad in sicer v proračunjenih mejah. Obč. svetovalci Ravasini, Venezian, Angeli so zropotali nad županom, ki hoče s takim poročilom sumničiti ljudi, „katerih postopanje je čisto kot kristal.“ Predlagali so, naj se preko županovega predloga preide na dnevni red. Župan je dobil sijajno nezaupnico, ker je bil ta predlog skoro soglasno vsprejet. Večina obč. svetnikov je proti županu glasovala v jezi, ker je župan dobil od sorodnikov pokojnega tržaškega patricija Petra de Burlo 6000 kron, da jih razdeli med dobrodelne zavode. Babja trma tržaškega župana pa ni privoščila »Legi nazionale« niti vinarja, pač pa dal Salezijancem celih 300 kron. Za to »klerikalno« dejanje se sedaj pokori ubogi Dompieri.

Zabavni večer krščansko-socijalnih delavk. »Katoliško društvo za delavke«, katerega nastopi so priljubljeni v najširših krogih, je včeraj priredilo svojim članom in gostom zopet prelep zabavni večer. Čuditi se je bilo zlasti pevskemu zboru, kakoršnega so si ustvarile krščansko socijalne delavke s svojo vztrajnostjo in z veščim vodstvom pokojnega L. Belarja ter sedanjega svojega pevovodje č. g. Fr. Ferjančiča. Čista intonacija je občudovanja vredna, o prednašanju se mora čuditi vsak, da je priprosta delavka zmožna tolike umetnosti. Ponosna je pač vsa krščansko-socijalna organizacija na ta zbor! Zapel je zbor včeraj Belarjevo »Rojakom!«, Ferjančičevi skladbi: »Drugi venec narodnih pesmij« in »Pustni večer« ter Hajdrichovo poskočno »Petelinčkova ženitev«. »O jeziku« je lepo deklamovala gdč. Fiala, a društvenice so spretno igrale veseloigro s igranjem krošnjarica in hišina Lizika, pa tudi ostale igralke so častno rešile ne ravno lahke svoje uloge. Pesem Marte pl Rebule (M. Klepec) o sladkostih in tolažilnih svojstvih »kofka« je bila vsprejeta z zasluženo pohvalo. Krščansko-socijalne delavke, ponosne ste lahko na svoje delo in častne svoje vspehe!

Blagoslovljenje delavskih domov. Včeraj popoludne se je vršila v Vodmatu tiha slavnost, a velepomembna za delo krščanskih socijalcev. Brez šuma se je praznoval vspeh znatnega socijalnega dela »Slov. del. stavbinskega društva«. Blagoslovili so se delavski domovi v Vodmatu. Sveto opravilo je izvršil č. g. župnik Malenšek Prišli so k slavnosti tudi drž. poslanci dr. Krek, Povše in Vencajz, zastopniki »Slov. kršč. soc. zveze« »Slov. katol. delavskega društva« in kršč. soc. časopisja. Naj bi blagoslov božji počival nad prijaznimi domovi, ter dajal možem, ki vodijo »Slov. del. stavbeno društvo« moči in poguma pri zapričetem delu!

Letno poročilo slovenskega delavskega stavbenega društva v Ljubljani. Slovensko delavsko stavbinsko društvo, registrovana zadruga z neomejenim poroštvom, se je ustanovilo meseca maja 1898. l. Svoje delovanje je pričelo z nakupom stavbišča »na Groblji« v Štefanji Vasi. Tam je istega leta postavilo devet hiš, katere je dalo ob novem letu 1899 v last sedanjim posestnikom. Stavbišče in hiše so veljale 12.585 gld., za katero svoto so se oddale tudi v zakup članom. Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo je društvu podarilo podpore 1500 gld. z laskavo pohvalo o delovanju in namenu društva. Slavni deželni zbor kranjski je dovolil društvu 165 gld. podpore. Tedanji društveni odbor je uvidel nujno potrebo, da društvo zida v lastni režiji, vsled tega je nastavil kot poslovodjo društvenega blagajnika gospoda Fr. Zillerja. Na občnem zboru se je odobril korak odborov in se pritrdilo misli, zidati v lastni režiji. Pretečeno društveno leto je raztegnilo društvo svoje podjetje na več društvenih hiš. Tako je društvo sezidalo dve hiši v Dravljah, tri na Glincah pri Viču, dve v Šiški in devetnajst hiš v Vodmatu. Od svojega početka do danes je postavilo društvo 35 delavskih hiš. Poleg tega si je pridobilo prostorno in lepo stavbišče na Glincah pod Rožnikom. Da je društvo moglo sploh svoj namen dosegati, moralo si je izposoditi velike svote denarja, ki so vknjižene na zemljiščih in hišah. Društven odbor je storil, kar se je sploh storiti dalo, ter ima zavest, da je spolnil svojo dolžnost. Želeti je le, da bi tudi med društvenimi člani vladala vedno vzajemnost in požrtvovalnost za prekoristno društvo. Da je pa imelo društvo tudi božji blagoslov, kažejo nam še sledeče številke: Vse dosedanje zadružno premoženje znaša 75.000 gld. To je pač lepa svota za kratek čas društvenega obstoja. Društvo ima sedaj vknjiženega dolga 30.962 gld. 76 kr., kar je dokaz, kako previdno in praktično je ravnal sedanji odbor. Odbor sestoji iz sledečih članov: Predsednik dr. Ivan Janežič, namestnik Jos. Gostinčar, blagajnik Fran Ziller in tajnik Artur Jean, ki pa je mej letom odstopil. Kontrolorji so: Dr. Ign. Žitnik, državni poslanec, in Josip Sedmak. Pregledovalci računov: Ivan Komar, Iv. Poderžaj, Anton Avšič. Koncem leta je štela zadruga 97 rednih članov. Odstopilo ozir. izključilo se je 37 članov. Zadruga je imela v pretečenem letu prometa 72.436 gld. 78 kr.

Socijalni demokrati v kazini. Plakati po vogalih so naznanjali ljubljanskim prebivalcem, da se vrši v nedeljo 4. t. m. v kazini soc. dem. ljudski shod, na katerem se obravnava o premogarskem štrajku na Češkem. No nedelja je prišla in tudi shod se je vršil, toda ob zelo mali vdeležbi. Sodrug Kristan, ki je imel poročilo, je bil izpočetka slabe volje, hotel je med drugim udrihati po škofu in zagorski duhovščini, češ, da se od te strani delavstvo psuje s zapravljivci. Ob zahtevi nekaterih kršč. soc., da dokaže resnico izrečenega, je mož raje pustil nadaljno zabavljanje in je govoril o položaju štrajkujočih delavcev. Pa tudi hud je bil. Nad sodrugi je med govorom zavpil Za Kristanom je »govoril« poznati stavec Jean, ki je nekaj kvasil o brezbrižnosti kršč. socijalistov in sploh klerikalcev za boreče se premogarje. Na vsa usta je pa hvalil liberalce, »ki simpatizujejo s štrajkujočimi delavci«. Svoj govor je pričel nemški, kar je seveda znamenje sedanje njegove službe, — služi namreč nemčurja. Oglasil se je tudi Gostinčar, ki je izjavil, da se strinja s Kristanom, da treba pomoči štrajkujočim premogarjem. Glede na Jeanov govor pa je dejal, da s Jeanom ne debatira, ker ne gre s takim političnim značajem obravnavati.

Potrjena volitev. Trgovinski minister je potrdil izvolitev Jožef Kušarja predsednikom in Antona Kleina podpredsednikom kranjske trgovske in obrtne zbornice.

Promocija. Letos sta bila dva Slovenca promovirana na živinozdravniški šoli na Dunaji, Fran Pirnat iz Kranjske ter Ant. Uršič, doma iz Spod. Štajerskega.

Železnica Kamnik—Velenje. Štef. pl. Daubachy v Zagrebu je že l. 1898. dobil dovoljenje za tehnične priprave za normalnotirno železnico od Kamnika čez Šmartino, Motnik, Vransko in Gomilsko do Braslovič ob železnici Celje-Velenje. To dovoljenje je želez. ministerstvo za eno leto podaljšalo, ob enem pa dovolilo tehnične priprave tudi za črto od Domžal čez Krašnjo, Blogovico, Št. Ožbald, Trojano in Vransko do Braslovič.

Hrvatje so zmagali pri občinskih volitvah v Žminju v Istri, zategadelj je vlada na ljubo Lahom razveljavila te volitve.

Nemški igralci so si včeraj privoščili vesel popoldan. Peljali so se v ljubljansko okolico, kjer so tako nadražali fante, da so leteli vrčki. Zvečer so tulili pri »Slonu«, kjer so se v bratski nemški ljubezni tako sporekli, da je slabejši del izmej njih klical policaje. Da niso ti nositelji nemške kulture mogli pustiti tudi oken pri miru, se razume.

Vodovod v Polh. Gradcu je dogotovljen; kolavdacija se vrši 10. t. m.

Ikrasto svinjsko meso. Deželno kemično preskuševališče je zaplenilo I. Kuntariču v Kostanjevici 15 kosov prekajenega mesa in 59 klobas, ker so bile ikraste.

Ogenj. I. Mihetiču v Gorenjcih v črnomaljskem okraju je v sredo pogorel hlev s krmo in orodjem; škode je do 700 kron.

Mestna posredovalnica za delo in službe v Ljubljani Mestni trg št. 27. Od 27. jan. do 2. febr. je dela iskalo 14 moških delavcev in 57 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno za 15 možkih delavcev in 43 ženskih delavk. 96 delavcem se je nakazalo 68 odprtih mest in v 45 slučajih se je posredovanje izvršilo in sicer 5 možkih in 40 ženskih delavk. Od 4. jan. do 2. febr. je došlo 345 prošenj za delo in 201 deloponudeb. Od naznanjenih odprtih mest so še oddati: 1 mašinist za tovarno, 3 mizarji, 1 vrtnar, 2 kočijaža, 3 konjski hlapci, 2 kravarja, 2 fini kuharici, 3 navadne kuharice, 3 sobarice, 1 natakarica na račun, 1 navadna natakarica, več deklic za domača opravila, več deklic k otrokom, 1 kravarica. Vajenci: 1 za podobarstvo, 1 za knjigoveza in druge obrte ter 4 vajenci za razne trgovine.

Več luči! Piše se nam: Razsvetljava v Travniških ulicah je tako slaba, da morajo ondi stanujoči davkoplačevalci često tavati v temi, kar ni pravično, ko imamo prosvetljeni obč. svet. Denar teh davkoplačevalcev je ravno tak, kakor oni na Mestnem trgu, zato si usojajo zahtevati — več luči!

Čestita starost. V soboto sta praznovala v Svetem pri Komnu Josip in Marija Kovačič zlato poroko. Oba skupaj imata 145 let.

Zlobnež. Pivovarnarju g. M. Majarju v Kranju je prerezal delavec Anton Gorjanc s Primskovega 520 kron vredno cev za pivo. Povrh je stražnika, ki ga je aretoval, še krepko osuval.

Naredbe proti influenci. Ker se influenca na jugozapadu Evrope vedno bolj širi, je notranje ministerstvo naročilo dež. vladam, da ukrenejo proti tej nalezljivi bolezni potrebne priprave, osobito pa skrbe za potrebne bolnice.

»Rudeči prapor« bo, kakor zatrjujejo ljubljanski socijalni demokrati, kmalu izhajal vsak teden. V Ljubljano se bode tudi preselilo uredništvo omenjenega lista.

zelo trdovraten način upokojeni stotnik Mijo Paić. Najprej je zavžil množino morfija, potem si je z britvijo prerezal vrat. Zagrabil je potem še sabljo, ter si ž njo zadal nekaj ran, potem pa skočil skozi okno na cesto. Umrl je še-le v bolnici.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. februv. Spravna konferenca se je pričela danes ob dveh. Na dnevnem redu so danes le formalna vprašanja, določujoča način posvetovanja, ki pa morajo biti danes rešena. Češki in moravski poslanci so imeli poprej skupen posvet o složnem nastopanju, tega posveta se je udeležil tudi minister Režek. — Od Mladočehov ni prišel Gregr, namesto njega je poklican Schwarz, radikalec Baksa je tudi odsoten. Staročeh Žatka je došel k posvetovanju vsled posredovanja Koerberja pri dr. Riegerju.

Dunaj, 5. febr. Grof Goes iz Trsta je došel sem.

Dunaj, 5. febr. Štrajk v Moravski Ostravi bo, kakor je upati, v nekaterih dneh končan. Delodajalci bodo delavcem ugodili njih zahteve vsaj deloma.

Praga, 5. febr. Včerajšnja volitev župana je bila zopet brezvspešna. Po končani volitvi je občinstvo na galeriji burno klicalo „Slava!“ in „Hamba!“ Podlipnega je velika množica pevaje spremila do njegovega doma. Policija je prepodila množico s trga sv. Vencla.

Budimpešta, 5. febr. Ker hoče predsednik poslanske zbornice Perczel odstopiti, obravnava vlada z Szilagyjem, da prevzame zbornično predsedstvo.

Vojska v Južni Afriki.

General Buller je s svojo armado v noči pred Svečnico prekoračil Tugelo in je sedaj na potu proti Ladysmithu, tako se glasi poročilo iz Durbana, ki je objavljajo včerajšnji londonski listi z nepopisnim veseljem v posebnih izdajah. V poročilu se pa ne omenja, kje je armada prekoračila reko, in tudi ne, s kakimi ovirami se je morala boriti pri tem koraku, pač pa dostavlja poročevalec, da o podrobnostih ne dojde v svet prej nikako poročilo, dokler Buller ne osvobodi Ladysmitha in njegove posadke. Že samo ta dostavek je vrlo sumljiv in kaže, da se Buller ali boji javnosti, ali pa ima pred seboj tolik kamen izpodtike, da je že naprej zdvojil nad vsakim vspehom in da bo toraj njegov prehod čez Tugelo njemu v popolno pogubo. Buri so se bržkone poslužili svoje stare taktike in dovolili Bullerju prost prehod, da ga tem ložje zajamejo na ugodnem mestu. Vsekako smemo v kratkem pričakovati zelo zanimivih vestij z natalskega bojišča.

O angleški moči na južno afriškem bojišču poroča londonski dopisnik »Kr. Zeitge« sledeče: Na vzhodnem bojišču imajo Angleži 47.600 mož in 155 topov in sicer: Bullerjeva armada 27.600 (71), v Ladysmithu 9000 (46), sicer v Natalu 11.000 (38). — Ob južno-oranjski meji imajo 17.100 mož in 42 topov in sicer: Gatacre 7600 (22), French 7100 (20) in sicer 2400 mož brez topov. — Na zahodnem bojišču 32 700 mož in 146 topov: Methuen 16.600 (60), Kimberley 2600 (76), Mafeking 1000 (16), v Rhodesiji 2000 (6), sicer še 8500 mož in 48 topov Konečno imajo še v kapski koloniji 12.800 mož in 36 topov, toraj imajo skupno 108.200 mož in 373 topov. — Na poti je še 17.150 mož s 172 topovi. Izmej topov je pa nad polovico nerabnih. Do števila 180.000 toraj še vedno dokaj manjka.

London, 5. febr. (C. B.) Posebne izdaje nedeljskih listov poročajo iz Durbana: General Buller je prekoračil Tugelo v noči na 2. t. m. in je na potu proti Ladysmithu. Definitivna poročila se pred osvobojenjem Ladysmitha ne izročejavnosti. Od Ladysmitha sem se čuje strel Bullerjevih velikih topov. Vspeh njegove operacije je dosedaj neznan.

London, 5. febr. Pri Spionkopu so Angleži vsega skupaj izgubili 32 častnikov 226 mož mrtvih, 66 častnikov 1020 mož ranjenih, 6 častnikov in 302 moža ujetih.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B—č.

(Dalje).

„Kolikor sem slišal“, reče menih, „ne umejem jaz teh stvarij.“

„Takó se navadno skromno opravičujejo menihi“, reče don Rodrigo, „toda ne uidete mi. Ej, saj vemo predobro, da niste prišli na svet s kapuco na glavi in da ste poznali svet. Nič, nič: evo vam prepornega vprašanja!“

„Stvar je ta-le“, jame kričati grof Attilio.

„Pusti govoriti mene, stričnik, ker sem nepristranski“, povzame don Rodrigo.

„Evo vam dogodbe! Neki španjolski vitez pozove milanskega viteza na boj. Ker sèl ne najde pozvanega doma, izroči poziv vitezovemu bratu. Ta bere pismo in za odgovor jih selu par našteje. Vprašanje je...“

„Prav je imel, dobro je pogodil“, kriči grof Attilio, „Bog mu je to misel vdihnil.‘,

„Vrag mu jo je“, pristavi sodnik. „Pretepsti poslanca! Sveto osebo! Tudi vi, pater, mi bodete pritrdili, da to ni viteško ravnanje.“

„Da, gospod, viteško,“ kriči grof; „pustite mene govoriti, ki vem, kaj se spodobi vitezu! Drugače bi bilo, če bi bili udarci s pestjo; toda palica nikomur ne omadežuje rok. Umeti ne morem, zakaj se vi toliko potegujete za pleča tacega lopova.“

„Kdo je govoril o plečih, gospod grof moj? Vi mi podtikate stvari, katerih niti na mislih nimam. Govoril sem o značaju in ne o plečih. Razven tega govorim o mejnarodnem pravu. Povejte mi, je-li so fecijali, katere so stari Rimljani pošiljali, da so druge narode klicali na boj, je-li so kdaj kje prosili dovoljenja, da so smeli razodeti svoje poročilo? In imenujte mi pisca, ki omenja, da bi bili fecijali kdaj s palicami tepeni...“

„Kaj imajo z nami opraviti državni služabniki starih Rimljanov, ljudstva, ki je živelo tako bolj po domače in je bilo v teh stvareh daleč, daleč za nami? Toda po postavah današnjega viteštva, ki je pravo, rečem in trdim, da je poslanec, ki se upa pozvati viteza na boj, predno ga je prosil dovoljenja, da je predrznež, in da se ga lahko razžali, kolikor hoče, razžali, in pretepe, kolikor hoče, pretepe...!“

„Odgovorite mi na ta silogizem.“

„Nič, nič, nič!“

„Toda čujte, čujte, čujte! Pretepsti neoboroženega, to je izdajalsko. Atqui poslanec, de quo, je bil brez orožja; ergo...“

„Počasi, počasi, gospod sodnik.“

„Zakaj počasi?“

(Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m. srednji zračni tlak 736·0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celzija	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
3	9. zveč.	32·4	1·9	brezv.	megla	2·1
4	7. zjutr.	32·8	1·7	brezv.	megla	
	2. popol.	731·5	7·9	sr. zah.	jasno	
4	9. zveč.	730·9	2·4	sl. jug	pol oblač.	0·0
5	7. zjutr.	728·7	0·0	sl. svzh.	megla	
	2. popol.	727·3	5·2	sl. vzh.	del. jasno	

Srednja temperatura sobote 2·2°, normale: —1·4°.
Srednja temperatura nedelje 4·0°, normale: —1·3°.

Zahvala. 92 1—1

Ob tako pretresljivih trenutkih povodom prerane smrti nepozabnega nam sina, ozir. brata in svaka

Dragotina Žitnik-a

tešijo nas mnogostranski dokazi sožalja, ki so nam bili došli ob pogrebu pokojnikovem od vseh strani. — Dolžnost in hvaležnost za izkazano sočutje velita globoko užaljenim sorodnikom, da se tem potom vsem in posamnikom, ki so kakorkoli pripomogli izkazati pokojniku poslednjo čast, najtopleje zahvaljujemo. V prvi vrsti izrekamo srčno zahvalo prečastiti duhovščini, zatem slav. županstvu borovniškemu, kakor tudi ondašnjemu čitalničnemu društvu za prekrasna poklonjena venca in korporativno spremstvo.

Žalujoči ostali.

Špiritni laki, vsakovrstni: **lak za usnje, lličilni lak, lak za etikete, lak za tla**, naravnobarven in v vseh bojah, dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 **25** 11—9

MATTONIJEV
GIESSHÜBLER
naravna alkalična kislina

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim vspehom rabi pri boleznih:

motenem prebavljenju,

želodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slasti do jedi, zgagi itd., ter

katarih v sapilih,

zaslizenju, kašlju in **bripavosti.** (III.) 10 5

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn,**
železnica postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Vabilo
na
II. redni občni zbor
„Slov. delavskega stavbenega društva,
registr. zadruge z neomejeno zavezo“,

ki se bo vršil

v nedeljo, dné 25. februvarija 1900
ob 10. uri dopoldne
v dvorani „Katoliškega doma“.

Vspored:

1. Nagovor načelnikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo
4. Odobritev računskega sklepa za l. 1899.
5. Volitev dveh odbornikov ravnateljstva, dveh kontrolorjev, treh pregledovalcev računov in petih udov razsodišča.
6. Prememba pravil.
7. Slučajni nasveti in morebitni predlogi.

Opomba. Kdor želi staviti na občnem zboru kak predlog, ga mora 14 dni pred zborovanjem ravnateljstvu v pregled predložiti.

Letos izstopita iz ravnateljstva sledeča člana: gg. Artur Jean in Jos. Gostinčar; oba kontrolorja gg. dr. Ign. Žitnik in Jos. Sedmak ter vsi trije pregledovalci računov gg. Ivan Komar, Ivan Poderžaj in Ant. Avšič. — Vsakteri izmej teh sme zopet voljen biti.

94 1—1 *Ravnateljstvo.*

Pravo dalmatinsko vino

belo, črno in **šiler** iz lastne ladje razpošiljam v vsaki množini proti povzetju ali naprej poslanem denarju.

Posoda se jemlje v račun, a vzame se nazaj franko za isto ceno.

M. Udina
93 3—1 **v Reki (Fiume).**

Vožnjekarte in **tovorni listi** v
AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.
Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje:
Red Star Linie
Dunaj, IV., Wiedenergürtel 20,
ali pa 17 25—3
ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

LED
(vkljub južnemu vremenu)

več sto vagonov, **je oddati** iz bajerjev mengiške pivovarne.

Več je izvedeti **v zalogi mengiške pive v Ljubljani, Metelkove ulice štev. 7.** 73 4—3

Dunajska borza.

Dné 5. februvarija.

Skupni državni dolg v notah	99·75
Skupni državni dolg v srebru	99·65
Avstrijska zlata renta 4%	99·15
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	99·20
Ogerska zlata renta 4%	98·85
Ogerska kronska renta 4%, 200	94·25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	131·72
Kreditne delnice, 160 gld.	236·25
London vista	242·30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118·10
20 mark	23·62
20 frankov (napoleondor)	19·23
Italijanski bankovci	89·50
C. kr. cekini	11·39

Dné 3. febuuvarija

3·2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158·—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200·50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97·80
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140·75
Dunavske vravnavne srečke 5%	257·—
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107·50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96·10
Prijoritetne obveznice državne železnice	87·50
» » južne železnice 3%	69·80
» » južne železnice 5%	100·90
» » dolenjskih železnic 4%	99·50
Kreditne srečke, 100 gld.	395·50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350·—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42·80
Ogerskega » » » 5 »	22·40
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13·50
Rudolfove srečke, 10 gld.	59 —
Salmove srečke, 40 gld.	173·—
St. Genóis srečke, 40 gld.	—·—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	178·—
Ljubljanske srečke	49 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124·—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	288·50
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	77·—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	25·—
Splošna avstrijska stavbinska družba	98·50
Montanska družba avstr. plan.	272·95
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	304·—
Papirnih rubljev 100	255·50

Nakup in prodaja
vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd.
Zavarovanja za zgube pri **žrebanjih**, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarnica delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh **gospodarskih** in **finančnih stvareh**, potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in **vestni sveti** za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnic.